

Poštnina plačana pri
pošti 2325 Kidričevo

ALUMINIJ

1-2/2020 Časopis družbe Talum d.d. Kidričevo

Euroguss 2020

Stran 5

Zastavljene cilje bomo dosegli

Stran 4

Proizvedli 500.000 ton rondelic

Stran 10

ALUMINIJ

V tej številki

6

8

9

10

13

16

NAGOVOR UPRAVE: Zastavljene cilje bomo dosegli	4
POSLOVNI DOGODKI: Zaključki o BAT za proizvodnjo aluminija	5
DIGITALIZACIJA: Informacijska varnost - TISAX	6
POSLOVNI DOGODKI: Presoja sistema vodenja kakovosti	8
POSLOVNI DOGODKI: KTM Supplier Quality Award 2018	9
BILI SMO: Talum na on-line kariernem sejmju	10
POSLOVNI DOGODKI: Proizvedli 500.000 ton rondelic	10
FOTOZGODBA: Spoznajmo se	11
INOVATIVNOST: Inovativnost v letu 2019	12
BILI SMO: Slovenska industrija na poti krožnih in podnebno nevtralnih izdelkov	13
BILI SMO: Euroguss 2020	14
INTERVJU: Delati najboljše rondelice na trgu	16
INTERVJU: Življenje preslikano skozi objektiv	20
BRALNI NAMIG: Kurent	20
BILI SMO: Mladim predstavili poklic	22
BILI SMO: 15. Obarjada izpolnila svoje dobrodelno poslanstvo	22
FOTOGRAFSKA RAZSTAVA: Dlan mi po tebi diši	23
LETOVANJE: Počitniške kapacitete 2020	23
LASTNA SKRB + TALUM = ZDRAVJE: Telesna aktivnost	24
LASTNA SKRB + TALUM = ZDRAVJE: Voda	24
AKTIV KRVODAJALCEV TALUM: Občni zbor aktiva krvodajalcev	25
KOLUMNA: Župa	26
KRIŽANKA	27

Naslovnica: 9. Praktični prikaz poklicev v Talumu. Foto: Stanko Kozel in Aleksandra Jelušič
Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d. Kidričevo, Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si

Izhaja dvomesečno v nakladi 1600 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Nataša Vodušek Fras, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Mateja Hergula Knežević, članice, ter Borut Kostanjevec, član

Fotografija: Stanko Kozel

Križanka: Janko Šegula

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak

Prelom: Aleksandra Jelušič

Tisk: KOTIS d.o.o.

Časopis Aluminij tiskamo na reciklirani papir.

To je še en izmed naših prispevkov k trajnostnemu razvoju Skupine Talum.

ALEKSANDRA JELUŠIČ,
glavna urednica

Pomen sodelovanja

»Ali z individualno samouveljavitveno držo lahko ostanemo razmišljujoči in ustvarjalni? Se dovolj zavedamo, da je kakovost življenja enega sodelavca povezana s kakovostjo življenja vseh drugih in obratno?«

O kolektivizmu in sodelovanju ter njunem pomenu za družbo, podjetje in družino bi se dalo na dolgo in široko razpredati, moralizirati in filozofirati. Na koncu bi ugotovili, da je tako kot pri večini pojavov: ljudje imamo različne resnice in prepričanja in vse je odvisno od tega, kakšna je notranja pokrajina opazovalca.

Pa vendar človeku ni treba biti velik strokovnjak, da bi ugotovil, da kolektivizem, ki je veljal za načelo preteklosti, izpodriva vedno večji individualizem, ko ljudje v ospredje postavljajo sebe, svoje potrebe, pravice, hotenja in želje, pri tem pa sprejedaajo negativne posledice, ki jih ta način delovanja prinaša za tim, skupino, družbo ... Mar ni logično, da en sam človek ne more posedovati dovolj raznolikega znanja, izkušenj in idej, da bi lahko ustvaril nekaj res velikega, kar bi plemenitilo družbo kot celoto? Če pa idejo že ustvari, bi ta ideja morala »živeti« v smislu, da se nenehno nadgrajuje, dopolnjuje in raste. Če si namreč idejo lastimo in okoli nje zgradimo zid nedotakljivosti, potem ne izpolnjuje več svojega poslanstva – taka ideja je obsojena na propad. Čeprav si tega ne želimo, je okoli nas vedno več individualizma.

Na tem mestu si bom izposodila razmišljanje profesorja doktorja Petra Praperja, specialista klinične psihologije, psihoterapevta, skupinskega analitika, supervizorja in rednega profesorja klinične psihologije, ki je dejal: »Tuji kolegi se pogosto pritožijo, da smo Slovenci pretirani individualisti, da smo psevdosamostojni in ne znamo delati v skupini. Verjetno imajo prav, a jih vedno mirim, da morajo z nami malo potrpeti, saj smo preživeli več desetletij prisilnega kolektivizma, zato se kot posamezniki in državljani nismo mogli individualizirati. Zdaj je nihalo zanihalo v drugo skrajnost in prisilni kolektivizem se je prevesil v skoraj patološki narcisizem, kjer sem pomemben samo jaz, jaz in še enkrat jaz.«

Vse to, kar velja na ravni države, lahko v miniaturni preslikamo tudi na podjetje. V podjetjih, v katerih prevladuje individualizem, se vezi med sodelavci rahljajo in s tem se izgublja tudi lojalnost. Tako kot vsaka stvar ima tudi kolektivizem (kadar je ekstremen) svoje negativne plati. Težko je najti recept za pravo mero individualizma in kolektivizma. Morda je zaenkrat dovolj le premislek o tem in iskreni odgovori na vsaj ti dve vprašanji: Ali z individualno samouveljavitveno držo lahko ostanemo razmišljujoči in ustvarjalni? Se dovolj zavedamo, da je kakovost življenja enega sodelavca povezana s kakovostjo življenja vseh drugih in obratno? □

UPRAVA

Zastavljene cilje bomo dosegli

MARKO DROBNIČ, predsednik uprave, FOTO: STANKO KOZEL

V zadnjem obdobju je bilo veliko zapisanega in izrečenega o evropskem zelenem dogovoru, s katerim smo si v Evropi zastavili zelo smeje usmeritve za naslednja tri desetletja. Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen ga je označila za »evropski trenutek pristanka na Luni«. Rdeča nit dogovora je razogljčenje Evrope do leta 2050, ki bo podprto s finančnim skladom za pravičen prehod v brezogljnično družbo. Orise zelenega dogovora je Evropska komisija predstavila decembra 2019, podrobnosti bodo sledile letos. Te »podrobnosti« bodo oblikovale prihodnost slehernega izmed nas. Ambicioznost Evrope sam sicer podpiram, opozarjam pa, da bo smer, ki smo si jo zadali, draga – tako za industrijo kot za vsakega prebivalca na kontinentu. Posledično ocenjujem, da predstavlja zeleni evropski dogovor veliko tveganje, če bo zgolj in samo zaveza Evrope. Glede na trenutno ravnanje preostalega dela sveta je velika verjetnost, da bo Evropa v svojih prizadevanjih ostala osamljena.

Tudi Svetovni energetske svet (WEC) opozarja, da bo Evropa »trpela«, če si bo za ogljnično nevtralnost prizadevala sama. Vsi globalni energetske scenariji za obdobje 2040–2060 namreč kažejo, da se bo povpraševanje energije po svetu povečevalo, fosilna goriva bodo ostala del energetske mešanice, obnovljivi viri pa se ne bodo razvijali tako hitro, kot bi si mnogi želeli. Če evropskim ciljem ogljnične nevtralnosti ne bodo sledili preostali deli sveta, katerih prioriteta bosta ostali gospodarska rast in konkurenčnost, lahko to pomeni tudi množično selitev proizvodnje in dobrin iz zahodnega dela sveta v vzhodnega.

Za prihodnost planeta je ogljnično nevtralnno, krožno gospodarstvo edina logična usmeritev, zato tudi v Talumu pozdravljamo to pot, saj v tej smeri že delujemo. Ne bojimo se ambiciozno zastavljenih ciljev, opozarjamo pa, da morajo biti realni in podprti z zadostno količino virov za izvedbo ter z ustreznim časovnim okvirom za njihovo realizacijo. Industrijska politika Evrope opredeljuje »energetske intenzivno industrijo kot temelj prehoda v nizkoogljnično krožno gospodarjenje«. V Sloveniji se podjetja, ki smo del te industrije, žal že leta soočamo z nekonkurenčnim poslovnim okoljem, z nerazumevanjem smernic in priporočil Evropske komisije, ki z različnimi olajševalnimi mehanizmi omogočajo prestrukturiranje energetske intenzivne industrije.

Tudi Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Slovenije (NEPN) za obdobje do leta 2030, ki je v pripravi, je izključujoč za našo energijsko intenzivno industrijo, kamor je uvrščena tudi metalurgija. Izključujoč pomeni, da ne upošteva realnega izhodiščnega stanja te industrije v že doseženih rezultatih na področju energetske učinkovitosti in stopnje dovršenosti proizvodnih procesov in ji nalaga cilje, ki niso dosegljivi. Oziroma so le na en način – z zaustavitvijo določenih proizvodnih procesov.

Že trenutni pogoji, v katerih v Sloveniji delujemo, niso konkurenčni; naši evropski kolegi/konkurenti se čudijo, kako nam ob takšnih pogojih to sploh uspeva. To samo dokazuje, na kako zelo visoki ravni učinkovitosti je naš proces in kaj vse smo v preteklosti že naredili. Bili smo zelo aktivni in tudi koristni, ker smo bili sposobni eliminirati vse nekonkurenčne pogoje, ki jih imamo. Ob vseh teh rezultatih pa se praktično dnevno soočamo s populizmom, ki bi rabo električne energije v Sloveniji uravnaval samo na en način – z ugašanjem največjih industrijskih porabnikov oziroma zaustavitvijo nekaterih procesov.

Mimo vseh navedenih okoliščin ne moremo, dodatno jih otežujejo še trenutno zelo zahtevne razmere v naši panogi. Borzna cena aluminija je nizka, pod 1700 USD/t, premije so pod pritiskom, povpraševanje se je sicer nekoliko stabiliziralo glede na lanski upad, a nam druge okoliščine poslovanja ne dajejo možnosti večje rasti.

A samo zato, ker so svetovne razmere močnejše od nas, mi nismo nemočni. Izkoristimo to, kar znamo, in vse, kar imamo. Sprejeli smo ukrepe, da gremo naprej. Zdaj je na nas, da jih v celoti udeležimo. Mogoče komu niso všeč, a so nujni in potrebni, da dosežemo cilje za leto 2020. Glede na dogajanje na borzi in trenutno neoperativnost na odločevalski ravni v Sloveniji je možno, da jih bo treba še stopnjevati. Ključno vlogo bosta imeli dve stvari: koliko bo vsak vložil sebe v opravljanje dela in kako bomo med seboj skladni. Samo s takšnim načinom delovanja bo Talum še naprej odlično podjetje. Tudi ena majhna tovarna aluminija iz Kidričevega lahko naredi razliko. Najboljši način za to je, da dosežemo zastavljene cilje. □

UPOKOJITEV DANILA TOPLEKA

Ko sem pred devetimi leti od takratnega predsednika uprave Taluma Danila Topleka prevzemal vodenje tovarne, sem bil od njega deležen podpore, modrosti in vsega tistega, kar v odločilnih trenutkih potrebuješ.

Dragi Danilo, hvala za vse, kar si naredil za nas in za našo fabriko. V imenu vseh talumovcev ti želim, da dobro izkoristiš obdobje, ki je pred tabo, in užiješ vse tisto, kar ostaja na tvojem seznamu želja.

Zaključki o BAT za proizvodnjo aluminija

DR. MARKO HOMŠAK, FOTO: STANKO KOZEL

Dokument z angleškim naslovom »Best Available Techniques (BAT) Reference Document« je referenčni dokument za najboljše razpoložljive tehnike (BAT) za posamezna področja industrijske dejavnosti.

Že leta 2016 smo v julijski številki Aluminija poročali, da je bil v Uradnem listu EU št. L174/32 objavljen Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/1032 o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah za proizvodnjo barvnih kovin (t. i. BAT NFM). Sklep je v skladu z Direktivo 2010/75/EU o industrijskih emisijah Evropskega parlamenta in Sveta in ga najdemo na povezavi eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?qid=1581017976770&uri=CELEX:32016D1032.

Omenjeni zaključki o BAT veljajo za PE Aluminij in PE Livarna, ne pa tudi za PE Rondelice in PE Ulitki. Zanju velja referenčni dokument za »kovačnice in livarne«, zaključki o BAT pa bodo aktualni v naslednjih letih.

Zaključki o BAT za proizvodnjo aluminija, vključno s proizvodnjo anod, in primarnega aluminija ter za litje aluminija v livarni so navedeni od BAT55 do BAT89, splošne zahteve pa od BAT1 do BAT19. Prav zdaj pripravljamo dokumente za predložitev na ARSO kot vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja v letu 2020. Poleg tega bo treba izdelati predloga obratovalnih monitoringov za emisije snovi v zrak in odpadnih vod z upoštevanjem tako veljavne slovenske zakonodaje kot zaključkov o BAT; predloga lahko izdelajo

pooblaščenca podjetja za izvajanje obratovalnih monitoringov (npr. Talum Inštitut). Na to temo je 29. januarja letos na GZS potekalo srečanje zavezancev za IED. Na srečanju je svoj prispevek predstavil tudi Talum. Priprava dokumentacije je kompleksna in obsežna in zahteva sodelovanje izbranih ekip v podjetjih, da lahko ustrezno odgovorijo in predložijo dokazila o izpolnjevanju zahtev po zaključkih o BAT. Ker je področje zelo aktualno, so bili ti zaključki 31. januarja tudi »top« tema na prvi seji novoustanovljenega Strateškega sveta za okolje pri GZS. Svet bi lahko z združenimi močmi članov iz industrije Ministrstvu za okolje in prostor predstavil predloge za sistemske spremembe zakonodaje. □

Informacijska varnost – TISAX

KRISTIAN LIPOVAC
FOTO: DEPOSITPHOTOS

Sistem obvladovanja informacijske varnosti (TISAX) je v Talumu novo orodje, s katerim bomo vzdrževali in izboljševali učinkovitost naših procesov. Povod za uvedbo je bila zahteva kupcev, s katerimi skupaj delujemo na področju avtomobilske industrije. V okviru drugih sistemov vodenja, ki so skladni z mednarodnimi standardi (ISO 9001, IATF 16949, ISO 14001, ISO 45001, ISO 50001), gledamo na procese z vidika kakovosti, vpliva na okolje, varstva in zdravja zaposlenih ter energetske učinkovitosti, z uvedenim sistemom TISAX pa bomo naše procese opazovali z vidika varovanja informacij.

Informacija

Informacija je neposredno uporaben podatek, ki nam je dan za nadaljnjo uporabo. Pouči nas o nekem dogodku, količini in je za nas nekaj novega. Ko podatek obdelamo, se izoblikuje informacija, katere kakovost se meri v točnosti, popolnosti, relevantnosti, dosegljivosti, preverljivosti, dostopnosti in varnosti (povzeto po: Marko Zavadlav, Varnostna politika za uporabnike).

Varovanje informacij

Varovanje poslovnih procesov in informacij je ključna naloga korporativnega upravljanja podjetij. S povečanjem globalizacije in digitalizacije se z vidika varovanja informacij povečuje tudi tveganje. Ko poslovni procesi potekajo zunaj meja podjetja, je za vse partnerje, ki si izmenjujejo poslovne informacije, potrebna enakovredna raven zaščite. Še posebej to velja za partnerje v avtomobilski industriji, v kateri se izmenjuje velika količina pomembnih in občutljivih informacij. Podjetja, ki upravljajo take informacije, so bolj dovzetna za zunanje in notranje grožnje, posledično pa se s tem poveča tudi tveganje za nastanek varnostnih incidentov. Rezultat bi lahko bil izguba ali zloraba zaupnosti, celovitosti in razpoložljivosti poslovnih informacij.

Kaj je TISAX?

TISAX (ang. trusted information security assessment exchange) je mehanizem za ocenjevanje in izmenjavo rezultatov informacijske varnosti podjetij. Začetki segajo v leto 2005, ko je nemško združenje avtomobilske industrije (VDA) izdalo priporočilo za zahteve informacijske varnosti podjetij, ki delujejo v avtomobilski industriji. V ta namen je bil pripravljen katalog kontrol informacijske varnosti VDA-ISA (ang. information security assessment), ki so v veliki meri sovpadale z zahtevami mednarodnega standarda informacijske varnosti ISO 27001.

Ker so posamezna podjetja imela svoje lastne ISA kataloge, so morali številni dobavitelji večkrat opraviti enako oceno. Da bi zmanjšali delo in stroške, je VDA v začetku leta 2017 izdelal TISAX, univerzalni mehanizem za ocenjevanje in izmenjavo. Spletna platforma TISAX je zasnovana tako, da lahko podjetja med sabo izmenjujejo rezultate informacijske varnosti. VDA je za neodvisnega upravitelja TISAX izbral Združenje evropske avtomobilske industrije (ENX).

Talun in TISAX

V Talumu prilagajamo sistem informacijske varnosti z določitvijo pravil delovanja, ki jih določa katalog VDA-ISA. Na podlagi kontrol so predpisani delovni dokumenti Taluma v obliki organizacijskih predpisov (OP), navodil za delo (ND) in drugo. Področja informacijske varnosti so:

- varovanje podatkov zaposlenih,
- upravljanje dostopov,

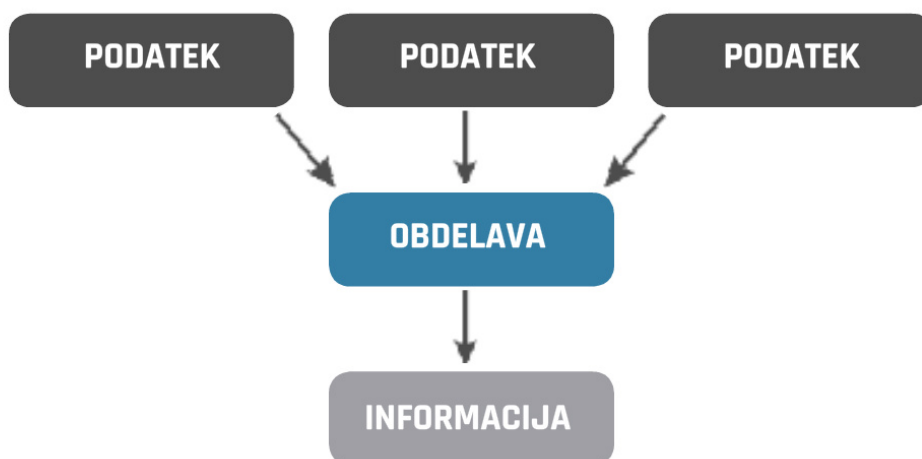
- upravljanje fizične varnosti,
- zagotavljanje varnosti delovanja,
- razvoj in vzdrževanje sistemov,
- odnos z dobavitelji,
- upravljanje informacijskovarnostnih dogodkov,
- zagotavljanje neprekinjenega poslovanja.

Za zagotavljanje ustreznosti na vseh zgoraj navedenih področjih je ključna klasifikacija informacij glede na stopnjo zaupnosti in označitev informacij. Tako bodo vse informacije na različnih nosilcih razvrščene in označene s strogo zaupno, zaupno, notranje in javno.

Zelo pomembna aktivnost je tudi popis vseh informacijskih sredstev in izvedba podrobne ocene tveganja. Z ocenjevanjem tveganja prepoznamo področja, na katerih smo najbolj ranljivi in na katerih je grožnja, da se zgodi varnostni incident, največja. Na podlagi ocene tveganja se izdelata plan ukrepov za zmanjšanje tveganja. □

Varovanje podatkov in informacij postaja izjemno pomemben segment pri poslovanju podjetja. Predstavlja konkurenčno prednost in je pogoj za nadaljnje delovanje. Zavedanje, da smo izpostavljeni in da obstaja tveganje, je ključno. Ob tem zavedanju bomo morali tudi delovati in se ustrezno odzivati na morebitne nepredvidljive situacije. Seveda ne smemo pozabiti na stalno komuniciranje in ozaveščanje zaposlenih, saj je za učinkovito delovanje sistema potrebno sodelovanje in prispevek vseh zaposlenih.

Slika 1: Od podatkov do informacij, vir: Marko Zavadlav, Varnostna politika za uporabnike

POSLOVNI DOGODKI

Presoja sistema vodenja kakovosti

MAG. KARMEN ŠIBILA, FOTO: STANKO KOZEL

Januarja je bila izvedena kontrolna presoja sistema kakovosti po standardih ISO 9001 in IATF 16949. Presajo so izvedli neodvisni presojevalci certifikacijske hiše Bureau Veritas. Rezultat presoje je nekaj manjših neskladnosti, ki jih moramo odpraviti do konca marca letos, da bomo ohranili pridobljena certifikata. Prepoznane neskladnosti so istočasno priložnosti za izboljšanje obvladovanja procesov, zato jim bomo posvetili veliko pozornosti.

Presoja je potekala v vseh proizvodnih poslovnih enotah in v nekaterih podpornih procesih. Prihodnje leto je spet predvidena recertifikacijska presoja, kar pomeni, da bodo tako kot ob certifikaciji presojani vsi procesi, tako osnovni kot podporni.

Splošni zaključki tokratne kontrolne presoje so, da je sistem primerno vzdrževan, dobro nadzorovan in se primerno izvaja. Presojevalci so tokrat večji poudarek namenili posebnim zahtevam kupcev, ki jih moramo v skladu s standardom najprej prepoznati in seveda tudi izpolnjevati.

Neskladnosti se nanašajo predvsem na:

- nepopolno obvladovanje posameznih delovnih operacij v dokumentaciji,
- neustrezno distribucijo dokumentov na delovna mesta,
- izvajanje sprememb dokumentacije, ki v procesih ni vedno realizirano,
- obvladovanje merilne opreme,
- prepoznavanje zahtev kupcev, ki ni v celoti uspešno,
- izvajanje procesne kontrole,
- izvajanje notranjih presoj.

Presojevalci so opazili in pohvalili našo razvojno naravnost, še posebej v nekaterih delovnih okoljih, kot so PE Ulitki, PE Rondelice in družba Talum Izparilniki. Prav tako so bili zadovoljni z našo tehnično podporo in znanjem, ki ju kupcem nudimo že v fazi razvoja proizvoda. Vse to pa je seveda v očeh naših kupcev dodatna vrednost, ki pomeni prednost pred konkurenti na trgu. □

Splošni vtis in ocena presojevalcev sta glede na zahtevnost in kompleksnost naše dejavnosti zelo pozitivna. Tudi presojevalci prepoznavajo naše dobre dosežke kot plod prizadevnega dela zaposlenih v vseh delovnih okoljih, tudi tistih, ki s svojimi storitvami ali proizvodi podpirajo osnovne dejavnosti Taluma.

Supplier Quality Award 2018

SIMONA FREŠER, FOTO: ARHIV PE ULITKI

»Ready to race« (prev. pripravljeni na dirko) je KTM-ov slogan, ki to blagovno znamko spremlja že od vsega začetka. Ta slogan pa, zanimivo, ponotranjamo vsi, ki sodelujemo s podjetjem KTM. Kajti ko postaneš del KTM-ove družine, to ne pomeni niti teka na kratke proge niti maratona, temveč so to dirke oziroma rallyji, v katerih je KTM vedno na vrhu. In z njim tudi Talum.

Začetki sodelovanja s podjetjem KTM

Avstrijski proizvajalec motornih koles, ki trenutno velja za najhitreje rastočega na svetu, nam je leta 2010 zaupal izdelavo vilic tipa 700. Od začetka sodelovanja se je število tipov vilic povzpelo na sedem, KTM-u pa danes dobavljamo še različna pesta koles, nosilec za sedež, s področja visokotlačnega litja pa oljna korita in pokrov sklopke.

Ogled procesa sestavljanja motocikla

Na podlagi dobrega sodelovanja in partnerskega odnosa našega podjetja s podjetjem KTM je bila leta 2017 organizirana strokovna ekskurzija, v okviru katere so si sodelavci iz PE Ulitki ogledali proces sestavljanja motociklov. Videti, kako naše vilice ali pesta najdejo svoje mesto v končnem izdelku, je bilo za marsikaterega talumovca prav posebna izkušnja.

Dobavitelj A+

Podjetje KTM, ki je danes eno vodilnih proizvajalcev motornih koles, je Talum ocenilo kot dobavitelja A+ in nam podelilo nagrado **KTM Supplier Quality Award 2018**. Nagrado smo si prislužili zaradi brezhibnih dobav, priznanje pa je obenem potrditev vrhunske kakovosti naših ulitkov za motorna kolesa. □

V Talumu smo ponosni, da imamo v podjetju KTM status **razvojnega dobavitelja**, prejeta priznanje pa potrjuje, da smo na pravi poti in da se bo uspešna zgodba s podjetjem KTM še dolgo nadaljevala.

Začetek sodelovanja s podjetjem KTM: vilice tipa 700

Širitev asortimana na skupaj štiri tipe vilic ter nosilec za sedež

Uspešen začetek poslovnega sodelovanja na področju VTL tehnologije: oljno korito

Podjetje KTM je Talumu podelilo nagrado KTM Supplier Quality Award 2018.

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

Talum za KTM proizvaja dva tipa vilic in štiri tipe pesta za kolesa.

Talum je pridobil posel za vilice tipa 796 in postal njihov edini dobavitelj.

Pridobitev novih tipov vilic 251/266 in pokrova sklopke, odličnega z visokotlačno tehnologijo

V več kot polovico proizvedenih KTM-ovih motociklov je vgrajen vsaj en Talumov ulitek.

BILI SMO

Talum na on-line kariernem sejmju

MATEJA HERGULA KNEŽEVIĆ, FOTO: ON-LINE KARIERNI SEJEM

Talum je od 22. do 26. januarja sodeloval na on-line kariernem sejmju, ki ga je organiziral zaposlitveni portal Optius.com, bolj znan kot portal Moja zaposlitev.com.

On-line karierni sejem je ena izmed novejših oblik povezovanja iskalcev zaposlitve in delodajalcev, in to preko aplikacije, dostopne na spletu. Kot pove že ime, je on-line karierni sejem potekal virtualno. Delodajalci smo se predstavljali na virtualnih stojnicah, spletni obiskovalci pa so se pri njih lahko »ustavili« in pridobili informacije o podjetju in aktualnih delovnih mestih, se vpisali v bazo iskalcev zaposlitve ali pa se prijavili na razpisana prosta delovna mesta. 22. in 23. januarja smo bili sodelavci iz Kadrovske službe na kariernem sejmju prisotni tudi v živo. Iskalci zaposlitve so v aplikaciji lahko klepetali z nami in opravili tudi video klic. Prednost takega sejma je, da se je mogoče povezati kar od doma oziroma na delovnem mestu.

Z udeležbo na on-line sejmju se je povečala prepoznavnost našega podjetja, saj so bila na njem prisotna podjetja iz celotne Slovenije, iskalci zaposlitve pa so bili tudi iz drugih držav. □

POSLOVNI DOGODKI

Proizvedli **500.000 ton** rondelic

TOMAŽ GODICELJ, FOTO: TOMAŽ GODICELJ

V Talumu smo rondelice začeli proizvajati leta 1982. Od takrat do danes smo lahko spremljali rast obsega proizvodnje in prodaje, ki je v teh dneh dosegla skupno že **rekordnih 500.000 ton**. Vsem talumovcem, ki ste neposredno ali posredno pripomogli k temu dosežku, iskreno čestitamo! Tudi v prihodnjih letih bo razvoj proizvodnje rondelic v Talumu usmerjen v povečevanje obsega proizvodnje in prodaje. Naš cilj je **do leta 2030 doseči skupaj 1.000.000 ton** proizvedenih in prodanih rondelic. □

Fotozgodba: Spoznajmo se

MATEJA HERGULA KNEŽEVIĆ

FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS, ALEKSANDRA JELUŠIČ

V petek, 14. februarja 2020, je potekalo srečanje zdajšnjih Talumovih kadrovskih študentov. Gre za tradicionalni dogodek, ki ga organiziramo enkrat letno. Rdeča nit letošnjega srečanja je bilo spoznavanje. Želimo si, da bi se naši študenti med sabo poznali, prav tako je pomembno, da mi poznamo njih, saj to olajša navezovanje stikov in oblikovanje dobrih medsebojnih odnosov. Odprtost, sodelovanje in dobri odnosi so zelo pomembni že med šolanjem oziroma takrat, ko pridejo na prakso in študentsko delo. Srečanje je potekalo v sproščenem vzdušju in ostal nam je prijeten spomin, verjamemo pa tudi, da se na tak način med študenti spletejo pristne vezi, ki so kasneje tudi vezi med sodelavci. □

Študentom smo predstavili tovarno in novosti.

Druženje je tokrat potekalo pod sloganom »Spoznajmo se«.

Predstavitve naših študentov kot način spoznavanja

Video kot sodoben način predstavitve sodelavcev

Še skupinska fotografija kot spomin na naše snidenje

INOVATIVNOST

Inovativnost v letu 2019

VESNA KOŠIR

MNOŽIČNO INOVIRANJE

Proces nenehnih koristnih predlogov

V letu 2019 smo v Skupini Talum prejeli skupaj **1362 inovacijskih predlogov**, kar pomeni, da se je v primerjavi z letom 2018, ko je bilo evidentiranih skupaj **1267 predlogov**, množičnost koristnih predlogov nekoliko povečala. V procesih inoviranja je aktivno **sodelovalo 28,3 odstotka zaposlenih** - inovativni predlog je tako podalo **425 sodelavcev**. Na ravni skupine smo v letu 2019 dosegli **0,91 predloga na zaposlenega**.

Akcija Upam sil! 2019 - Kolesje idej

V akciji Upam sil! 2019, ki je potekala od 1. maja do 30. junija 2019 pod sloganom **Kolesje idej**, smo prejeli **46 idej**. Komisija jih je obravnavala avgusta in na prireditvi ob **8. dnevu inovativnosti**, ki smo ga organizirali **8. oktobra**, podelila priznanja trem izbranim predlogom, in sicer:

- **Izdelava modela za napovedovanje predvidene porabe električne energije**
predlagatelj: Marjan Sagadin
- **Avtomatiziranje procesa prijave na delovna mesta**
predlagateljica: Mateja Herak
- **Vpeljava avtomatiziranega transporta žarilnih palet v proizvodnji rondelic**
predlagatelj: Jože Turk

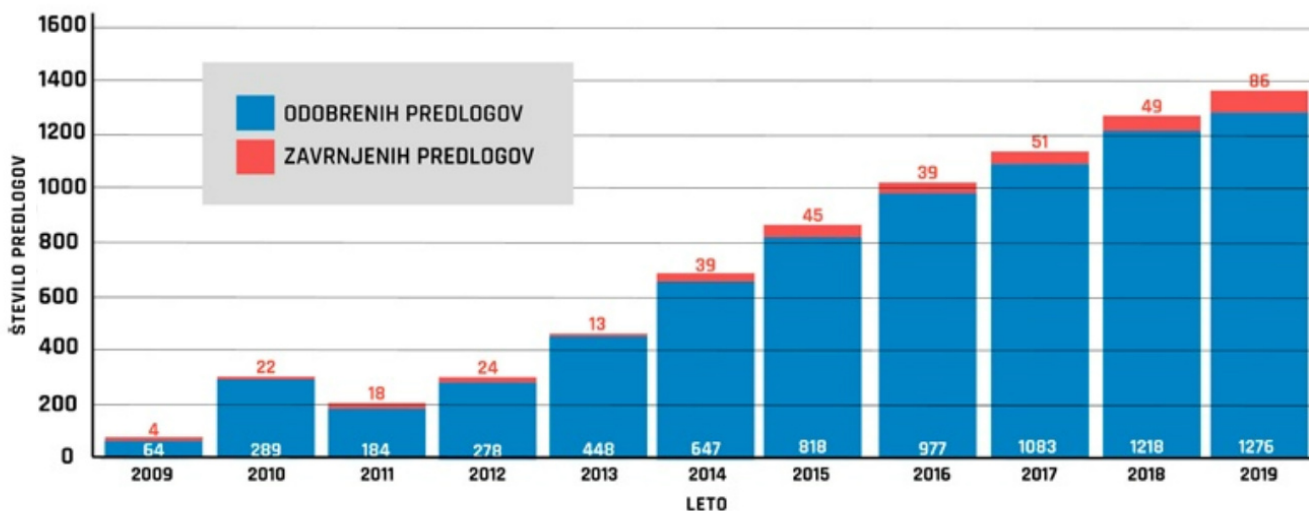
PROFESIONALNA INOVATIVNOST

Tehnične izboljšave

Lani smo prejeli kar deset tehničnih izboljšav, obravnavali in ocenili pa smo jih sedem. Skupaj prinašajo za **604.543 evrov** letne gospodarske koristi.

Tehnične izboljšave, ki prinašajo navedeno gospodarsko korist, so:

- **Prenova segmenta pokrova**
predlagatelj: Marjan Sakelšek
letna gospodarska korist: **35.480 evrov**
- **Nadgradnja prebijalnika**
predlagatelja: Saša Klajnšek in Martin Kovačec
letna gospodarska korist: **280.600 evrov**
- **Izdelava podpornega valja**
predlagatelj: Saša Klajnšek
letna gospodarska korist: **7.121 evrov**
- **Dodatno sušenje komprimiranega zraka iz AC5**
predlagatelja: Branko Hertiš in Zdenko Gajzer
letna gospodarska korist: **62.151 evrov**
- **Napredno izsekovalno orodje za proizvodnjo rondelic**
predlagatelji: Zvonko Intihar, Kristijan Pišek in Jože Turk
letna gospodarska korist: **82.995 evrov**
- **Sprememba vodenja traku in izdelava lijaka**
predlagatelji: Aleksander Krajnc, Aleksander Verlak in Marko Horvat
letna gospodarska korist: **55.195 evrov**
- **Optimizacija časa cikla celice za ulitek THK**
predlagatelja: Tomi Lendero in Aljaž Pišek
letna gospodarska korist: **81.000 evrov**

Razvoj novih proizvodov, tehnologij, programov in dejavnosti

Na razpisu Štajerske gospodarske zbornice za priznanje inovacijam v podravski regiji za leto 2019 smo sodelovali tudi talumovci. Tokratna tema razpisa je bila **Pomen sodelovanja gospodarstva in institucij znanja za izboljšanje inovativnosti.**

Nagrade, ki smo jih prejeli za prispevke na področju inovativnosti:

- **Napredno izsekovalno orodje za proizvodnjo rondelic**
bronasto priznanje za procesno inoviranje
- **Izboljšan material in napredna tehnologija obdelave za aluminijast nosilec avtomobilskega kolesa**
priznanje za prispevek na področju inovativnosti
- **Trajnostni proces pridobivanja Al zlitin z elektroliznim procesom**
posebno priznanje za inovacijski izziv 2019 – Inovacije, razvite v sodelovanju z raziskovalno organizacijo

S slednjim prispevkom se je ekipa sodelavcev uvrstila na nacionalno raven inovacijskega razpisa Gospodarske zbornice Slovenije. □

Slovenska industrija na poti krožnih in podnebno nevtralnih izdelkov

NATAŠA VODUŠEK FRAS, FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS

Slovenska metalurška podjetja smo po energetski učinkovitosti svojih proizvodnih procesov in z nizkimi vrednostmi izpustov toplogrednih plinov med najboljšimi na svetu. V svojih procesih uporabljamo trenutno najboljše dostopne tehnike in aktivno vlagamo v izdelke z nizkim oziroma ogljično nevtralnim odtisom. Zakaj to počnemo? Zavedamo se, da je za prihodnost našega planeta krožno gospodarstvo edina logična usmeritev. Prav to je razlog, da podpiramo usmeritve evropskega zelenega dogovora, ob tem pa slovensko državo opominjamo, da si Slovenija kot izrazito izvozno usmerjena država ne more privoščiti večje zaostritve pogojev kot druge države.

»V industriji se ne bojimo ambiciozno zastavljenih ciljev, a morajo biti realni in hkrati podprti z zadostno količino virov za izvedbo. Prav tako ne more izostati optimalen časovni okvir za njihovo realizacijo,« je 19. februarja na 12. seji Strateškega sveta za metalurgijo v Narodnem muzeju Slovenije, kjer je do maja na ogled razstava »Ko zapoje kovina. Tisočletja metalurgije na Slovenskem«, dejal Marko Drobnič, predsednik Strateškega sveta za metalurgijo in predsednik uprave Taluma.

Člani Strateškega sveta za metalurgijo so na seji svoje izzive in predloge rešitev za doseganje evropskih ciljev za zeleno prihodnost do leta 2050, ki bodo močno vplivali na slovensko industrijo, predstavili ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravku Počivalšku in ministru za okolje in prostor Simonu Zajcu. Oba ministra so posebej opozorili na aktualni Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt (NEPN). Pridružujejo se stališču GZS, da sedanja verzija dokumenta namesto stabilnega, predvidljivega in konkurenčnega poslovnega okolja državljanom ponuja energetsko revščino in izgon pomembnega dela industrije. Minister Počivalšek je predstavnikom metalurške industrije zagotovil, da bo gospodarsko ministrstvo podprlo predloge GZS in energetsko intenzivne industrije v prizadevanjih za vzpostavitev sheme za indirektno emisije toplogrednih plinov. □

BILI SMO

Euroguss 2020

BORUT KOSTANJEVEC, TOMAŽ PUŠNIK,
FOTO: SEJEMSKA EKIPA TALUM

O SEJMU EUROGUSS

Vir: <https://www.euroguss.de/en>

Euroguss je najpomembnejši in največji sejem livarske industrije v Evropi. Gre za tradicionalni mednarodni sejem, ki vsako drugo leto v januarju v Nürnberg privabi vso evropsko livarsko industrijo, ne manjkajo pa niti razstavljalci in obiskovalci iz držav izven Evrope. Na Eurogussu se lahko seznanimo z ulitki iz aluminijevih, magnezijevih in cinkovih zlitin, spekter pa dopolnjujejo CNC stroji, zlitine, livarska orodja, postopki spajanja, optimizacija procesov, energetska učinkovitost, testiranje materialov, livarski stroji in 3D tisk.

EUROGUSS V ŠTEVILKAH

3 dnevi

15.000 obiskovalcev

750 razstavljalcev

97 % obiskovalcev
zadovoljnih s ponudbo

97 % razstavljalcev
zadovoljnih z doseženim

91 % razstavljalcev
vzpostavilo nove kontakte

Sejem je po svoji naravi prostor za utrjevanje poslovnih vezi, iniciiranje novih poslov in iskanje novih poslovnih priložnosti - gre torej za ključni dogodek vsake (industrijske) panoge.

Od 13. do 16. januarja je v Nürnbergu potekal največji sejem livarstva v Evropi, sejem Euroguss. Na tem pomembnem dogodku smo se predstavili tudi PE Ulitki, PE Servis in inženiring, PE Livarna in PE Rondelice. Rdeča nit Talumovega razstavnega prostora so bili ulitki. Zanimanje sta vzbudila predvsem ohišje elektrobaterije in naprava za avtomatizirano ravnanje ulitkov, ki so jo razvili v PE Servis in inženiring v sodelovanju s PE Ulitki.

Sejemski predstavitev PE Ulitki

Sodelavci iz PE Ulitki smo se na sejem dobro pripravili. Sestavili smo sejemsko ekipo ter opredelili naše aktivnosti na njem in vsebino naše predstavitve - v ta namen smo posneli nov predstavitveni video (www.youtube.com/watch?v=f6ix97Wb5h4). Kot vsakič doslej so nas tudi tokrat obiskali naši kupci iz podjetij Bosch, KTM, Samsung, VW in BMW.

Zavedamo se, da so v sejemskem vzdušju pogovori bolj sproščeni. To pomeni, da lahko tako pridobimo kakšno dodatno informacijo, ki je sicer ne bi, pa tudi kak zaplet se hitreje reši. Dragocene so tudi druge splošne informacije o prihajajočih projektih, novostih, spremembah, stanju v industriji ipd.

Na sejmu smo pridobili trinajst novih stikov, potencialni kupci pa prihajajo iz različnih panog. Kar 75 odstotkov vseh je iz avtomobilske industrije. Gre za podjetja, ki razvijajo in proizvajajo različne avtomobilske komponente (dve podjetji spadata med proizvajalce avtomobilov), 25 odstotkov pa jih je iskalo partnerja pri projektih, povezanih z električno mobilnostjo. Ob upoštevanju, da se tudi razni nosilci in strukturni deli uporabljajo za električna vozila, lahko sklepamo, da električna mobilnost sestavlja znaten del novih povpraševanj. Nekateri so k nam pristopili s konkretnimi projekti, za katere so nominacije predvidene že za prvo četrtletje leta 2020.

Zavedamo se, da naš uspeh ni odvisen le od naših kupcev, temveč tudi od dobaviteljev oziroma partnerjev, ki imajo pomembno vlogo v ustvarjanju naše dodane vrednosti. Sodelavci, ki so odgovorni za razvoj, proizvodnjo in komercialo, so pri njih iskali priložnosti za povečanje naše učinkovitosti in donosnosti.

Z obiskom na sejmu smo zadovoljni, konkretno pa bomo prisotnost na njem lahko ovrednotili šele čez nekaj časa (predvidoma čez kakšno leto, ko bodo vidni rezultati). Z gotovostjo lahko rečemo le, da smo se že dogovorili za dva termina in podpisali tri sporazume o zaupnosti (ang. non-disclosure agreement - NDA).

Sejemska predstavitev PE Servis in inženiring

Tokrat je bilo prvič, da smo na sejem pripeljali napravo in obiskovalcem predstavili njeno delovanje. Šlo je za napravo za avtomatizirano ravnanje ulitkov, ki je rezultat naše večletne razvojne dejavnosti na tem področju. Za ta pristop smo se odločili, ker v livarstvu trenutno narašča povpraševanje po strukturnih ulitkih večjih dimenzij, ki so namenjeni predvsem za avtomobilsko industrijo. Prav na tem področju se namreč proizvajalci srečujejo z izzivom, kako zravnati kose, zato je bilo zanimanje za napravo zelo veliko.

Za naše storitve se je zanimalo kar petnajst livarn, od tega tudi nekaj večjih, kot so Martinrea Honsel, Georg Fischer in Handtmann. Predstavitev naprave se je izkazala kot odličen način za promocijo naših storitev. Vzbudila je zanimanje tistih kupcev, ki smo jih želeli pritegniti k sodelovanju.

Euroguss 2020 je izpolnil naša pričakovanja in potrdil, da gre za sejem, ki je za poslovne enote Ulitki, Servis in inženiring, Livarna in Rondelice zelo pomemben. □

INTERVJU

Delati najboljše rondelice na trgu

Pogovor s Simonom Strmškom, sodelavcem
iz PE Rondelice

LILIJANA DITRIH, FOTO: STANKO KOZEL

Simon Strmšek je predstavnik mlajše generacije inženirjev v Skupini Talum, ki nas lahko popelje na nova pota delovanja, razvoja. Simon je izjemno predan delu, usmerjen k cilju, vztrajen in povezovalen. To potrjuje uspešno končan projekt Rondelice 45.000 ton.

Ali vam je bilo kot študentu, ki je redno prihajal na prakso, kaj lažje ob vstopu v redno delovno razmerje kot drugim sodelavcem, ki Taluma od prej niso poznali?

Zagotovo mi je bilo nekoliko lažje, saj že prej spoznaš organizacijo in urejenost podjetja. Še pomembneje pa je, da spoznaš ljudi že med prakso. Na samem delovnem mestu pa je bil začetek verjetno enak kot pri vseh drugih.

Letos bo sedem let, kar ste zaposleni v Talumu. Pravljično število? Bili ste pripravnik, procesni tehnolog, tehnolog za kakovost ... Zdaj ste vodja raziskav in razvoja v PE Rondelice. Kako so se spreminjale narava dela, pristojnosti in odgovornosti?

Ne bi rekel, da je pravljico število, je samo pokazatelj, da čas hitro beži. Narava dela se zame bistveno ni spremenila. Kot procesni tehnolog in tehnolog za kakovost sem bil soodgovoren za tehnologijo, v prvem primeru za tehnologijo litja in valjanja, v drugem pa izsekovanja in površinske obdelave. Tudi zdaj je moj cilj enak: delati najboljše rondelice na trgu.

Zadnji dve leti delujete tudi kot raziskovalec pri projektu MARTINA. Lahko kaj več poveste o delu pri tem mednarodnem projektu? Kje so izzivi in pasti takšnega sodelovanja? Kako se gradita sodelovanje in zaupanje med partnerji?

Pri projektu se ukvarjamo z razvojem in optimizacijo zlitin za proizvodnjo doz. Glavni izziv je povezati ljudi z različnih področij, da se ne izgubi rdeča nit projekta. Zaupanje pa sam najraje zgradim s stiskom rok – ko elektronskemu naslovu dodaš obraz, je pristop veliko bolj oseben in pristen.

V Skupini Talum poteka več projektov. Eden večjih, če ne celo največji, je projekt Rondelice 45.000 ton. V okviru tega projekta ste vodili podprojekta Izsekovalna linija 7 in Modernizacija pakirne linije 1. Pri tem ste vodili skupino devetih sodelavcev (strojniki, metalurgi, programerji, elektroniki ...), pri čemer je bilo potrebnega veliko medsebojnega sodelovanja, komunikacije ... Rezultati kažejo, da ste bili s skupino uspešni. Kaj vas je povezovalo?

Povezovala nas je želja, da Talum ostane tudi v prihodnje največji in najmodernejši proizvajalec rondelic v svetu. Vsi smo se zavedali, kaj se od nas pričakuje in kaj moramo postoriti, da bo projekt uspešno zaključen. Menim, da je bila skupina res osredotočena na cilj in vsi smo bili pripravljeni postoriti vse, da ga dosežemo. Če je bilo ob zagonu treba delati 14 ur na dan, smo to tudi storili.

Katera so temeljna znanja in osebnostne lastnosti, ki jih mora imeti vodja projekta, da mu sodelavci sledijo?

To je zelo nevhvaležno vprašanje. Zagotovo mora biti v ključnih trenutkih odločen, hkrati pa mora znati poslušati in usmerjati tok razprave, še posebej ko za mizo sedijo ljudje iz več različnih strok. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil ožjima projektinima skupinama, ki so ju sestavljali: Tomaž Godicelj, Jože Turk, Boris Šegula, Marko Horvat, Aleksander Verlak, Matjaž Rozman, Daniel Petek in Kristjan Pišek. Omeniti moram tudi vodje izmen pri pakiranju, operaterje specialiste pri izsekovanju in vzdrževalce PE Rondelice, ki so ob zagonu pakirne linije 1 in izsekovalne linije 7 pomagali, da je zagon potekal kar se da brez težav. Zahvala gre tudi vsem drugim zaposlenim v PE Rondelice in sodelavcem v Talumu, ki so sodelovali pri obeh podprojekti.

Po poklicu ste univerzitetni diplomirani inženir metalurgije in materialov. Kateri so po vašem mnenju temeljni strokovni izzivi prihodnosti na področju metalurgije, kar se aluminija tiče?

V tem trenutku menim, da inertna anoda. Inertna anoda pomeni proizvodnjo primarnega aluminija brez CO₂, kar je velika prednost pred jeklom. Poizkusno proizvodnjo s temi anodami sta vzpostavila Alcoa in Rio Tinto v Kanadi (projekt »Elysium«). V splošnem pa bo izziv razvoj zlitin, kar se tiče kemijske sestave, preoblikovanja in toplotne obdelave, da bodo konkurenčne jeklu in kompozitom. V zadnjem času veliko berem o utrjevanju zlitin z nanodelci,

»Povezovala nas je želja, da Talum ostane tudi v prihodnje največji in najmodernejši proizvajalec rondelic v svetu.«

pri čemer naj bi dosegli izboljšavo mehanskih lastnosti do 20 odstotkov. Boljše mehanske lastnosti pomenijo lažji kos in posledično manjšo porabo energije za njegov premik. To bo zelo pomembno pri elektromobilnosti, ker so v tem trenutku kapacitete baterij še dokaj omejene. Razvoj danes pospešeno poteka na Kitajskem. Kitajsko letalo Comac je npr. v celoti narejeno iz aluminija, kar je popolnoma v nasprotju s trenutnimi trendi. Menim, da ima tudi aluminijasta baterija velik potencial – še posebej ker poraba baterij enormno narašča in ker potrebujemo cenejše alternative litij-ionskim baterijam. Je pa to vprašanje, ki bi si v Aluminiju zaslužilo samostojen članek.

Brez stalnega vlaganja v profesionalni in osebni razvoj ne gre. Vseskozi se izobražujete. V kolikšni meri se vam je - po vaši oceni - obrestovalo izobraževanje v okviru Talumove šole znanj za mlajše sodelavce ter sodelovanje v programih IEDC Bled?

Zelo. Menim, da takšna izobraževanja dajejo človeku širino – stvar vidiš tudi z drugega zornega kota, zastaviš si vprašanja, ki si jih morda sicer ne bi. Najpomembneje pa se mi zdi, da te izobraževanja naredijo radovednega in se nato tudi sam še malo bolj poglobiš v določene teme in jih raziščeš.

Pridobivanju znanja naj bi sledil prenos znanja. Kako vam to uspeva? Katere so temeljne prvine uspešnega prenosa znanja na nove sodelavce oziroma med sodelavci?

Zagotovo potrpežljivost in spodbujanje sodelavcev k postavljanju vprašanj. Mentorji moramo zagotavljati, da se nov, mlajši sodelavec čim manj uči na svojih lastnih napakah, saj lahko črpa znanja in izkušnje iz preteklih napak drugih.

Dotakniva se še vašega ukvarjanja s kolesarjenjem. Je to samo šport ali je tudi način vašega delovanja oziroma značaja? Kako se ta vztrajnost, zavzetost zrcalita pri delu?

Menim, da je to del mojega značaja. Pri kolesarjenju moraš biti vztrajen, predan, osredotočen, imeti zastavljene jasne cilje ... Gre sicer za ekipni šport, a ko je najtežje, ni skrivanja. Takrat moraš dati od sebe vse. Enako velja tudi v poslovnem svetu. □

»Vsi smo se zavedali, kaj se od nas pričakuje in kaj moramo postoriti, da bo projekt uspešno zaključen.«

INTERVJU

Življenje, preslikano skozi objektiv**Pogovor s Stojanom Kerblerjem, mojstrom fotografije in letošnjim Prešernovim nagrajencem za življenjsko delo**

DANICA HRNČIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ
 FOTO: STOJAN KERBLER, STANKO KOZEL

Le redki imamo priložnost delati z ljudmi, ki ne navdihujejo le s svojim poklicnim delom, pač pa tudi z umetniškim ustvarjanjem. V mislih imamo našega nekdanjega sodelavca in mojstra fotografije Stojana Kerblerja, ki je bil v Talumu zaposlen v letih od 1965 do 2000.

Lepoto in likovno govorico je mogoče najti tudi v tovarni je naslov intervjuja ob Kerblerjevem življenjskem jubileju, objavljenega v časopisu Aluminij leta 1988. Obsežen cikel tovarniške fotografije, ki je del bogatega umetnikovega ustvarjalnega dela, temu pritrjuje. Za svoje umetniško ustvarjanje je mojster Stojan Kerbler letos prejel najvišje priznanje, Prešernovo nagrado za življenjsko delo na področju umetnosti. Ob številnih intervjujih, ki smo jih imeli priložnost zaslediti v javnih medijih, je Stojanu Kerblerju nekaj vprašanj postavilo tudi uredništvo našega časopisa.

Kako se je sploh zgodila ljubezen do fotografiranja in pripovedovanja zgodb skozi fotografski objektiv?

Splet dogodkov, tudi nesrečnih, je pripeljal do prvega fotoaparata. Osnovno šolo sem obiskoval na Ptujski Gori. Med vojno me je mama poučevala kar doma. Nižjo gimnazijo sem obiskoval v Lovrencu, žal pa sem zaradi kompliciranega zloma noge eno leto pavziral. Da sem si zapolnil čas, mi je mama podarila družinski fotoaparat mehovko in tako se je začela moja fotografska zgodba. Kasneje sem obiskoval gimnazijo na Ptuju in v tem obdobju so nastajali prvi portreti mojih sošolcev. Leta 1953 sem v fotokinu Ptuj izdelal svoje prve fotografije. Dve leti kasneje sem se vpisal na študij elektrotehnike v Ljubljani in v drugem letniku zbolel. Primoran sem bil za eno leto prekiniti študij. V času okrevanja sem se veliko sprehajal po svežem zraku in v objektiv sem ves čas lovil podobe, ki sem jih srečeval. Zaradi strasti do fotografiranja

sem se vključil v študentski fotoklub in leta 1960 sodeloval pri prvi skupinski fotografski razstavi. Ko se danes ozrem nazaj, skoraj težko verjamem, da že kar 60 let fotografiram in razstavljam. Za mano je skoraj 1500 skupinskih in približno 180 samostojnih razstav.

Ste letošnji sprejemnik najvišje nagrade Republike Slovenije za dosežke na področju umetnosti. Kaj ta nagrada pomeni vam osebno in kaj nagrada pomeni v svetu fotografije in umetnosti?

V času svojega ustvarjanja sem prejel veliko nagrad in priznanj, a nagrada, ki sem jo prejel letos, mi pomeni največ, saj fotografijo dviguje na višjo raven. Gre za širši kontekst, saj s tem fotografija dobiva svoje priznanje v umetnosti. Sam se s fotografijo nikoli nisem ukvarjal profesionalno. Šlo je za strast do ustvarjanja, ki je bila del mene, del mojega življenja. Nekoč se je na fotografijo gledalo drugače – ne kot na umetnost –, danes pa se pojavljajo nove zvrsti fotografije, ki se povezujejo z drugimi vrstami umetnosti. Tudi na tem področju smo namreč priča hitremu tehnološkemu razvoju. A vsak likovnik oziroma ustvarjalec ve, da je treba tudi pri umetnosti imeti dobre temelje in da se umetnost začne pri klasični fotografiji. Prejeta nagrada dokazuje prav to.

Ustvarili ste tudi bogat cikel tovarniške črno-bele fotografije, v katerem mlajše generacije danes lahko spremljajo življenje in delo ljudi v preteklosti. Opazovalec iz vaših fotografij izlušči svojo zgodbo, kakšen apel pa ste vi osebno z njimi sporočali svetu?

Fotografija vsakemu pripoveduje svojo zgodbo, vse je odvisno od oči, ki jo gledajo. Sam sem prek nje zgolj popisoval dogajanje okoli sebe – brez

BRALNI NAMIG

KURENT**Lilijana Klemenčič in Stojan Kerbler**

Nova izdaja pravljice Kurent, ki je izšla pri Založbi Pivec, ima izjemen pomen pri ohranjanju slovenskega kulturnega izročila. Zgodba Lilijane Klemenčič, ki temelji na ljudski motiviki, je opremljena z ekspresivnimi fotografijami letošnjega prejemnika Prešernove nagrade za življenjsko delo, Stojana Kerblerja. Njegovi posnetki vsebinsko opolnomočijo zgodbo in vanjo vnesejo magijo že preživetih tradicij, ki med stranmi knjige ponovno oživijo. □

zalozba-pivec.com/knjigarna/kurent

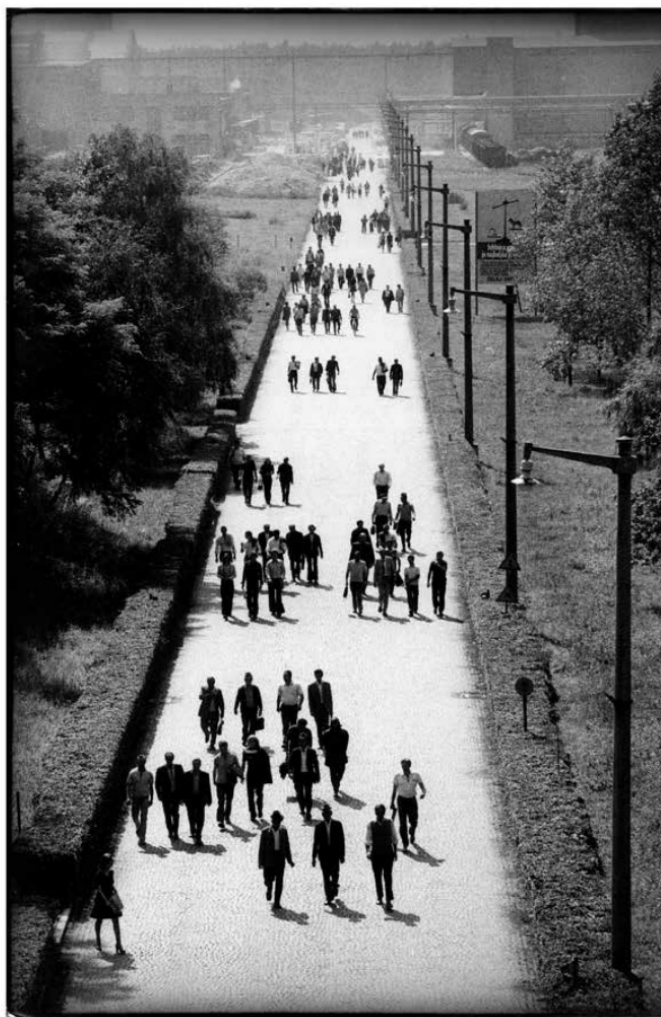
olepševanja. Takšno, kot je. Prek fotografskega objektivna sem popisal življenje Haložanov, Ptujčanov in tovarniških delavcev, ki so v tistem času po večini prihajali iz ruralnega okolja. To je bil čas velikih sprememb, tako v tovarni kot tudi širše. In prav to sem želel ujeti. Čustva ljudi in njihov odziv na spreminjanje sveta okoli njih. Imel sem to srečo, da sem lahko fotografiral za časopis Aluminij, kajti drugače v tovarni ni bilo dovoljeno fotografirati, saj je šlo za strateško pomemben objekt. V tistem času tudi ni bilo običajno, da bi kdo fotografiral delavce. Fotografiral sem s fotoaparatom Contax, ki smo ga v tem času nabavili v tovarni.

Na kateri ciklus fotografij ste sami najbolj ponosni in zakaj?

Na to vprašanje vam ne znam in ne morem odgovoriti, saj mi vsi ciklusi fotografij veliko pomenijo. Nastajali so v različnih obdobjih in pripovedujejo vsak svojo zgodbo. Lahko pa rečem, da so množicam na primer bližje Haložani, profesionalni fotograf Arne Hodalič pa se navdušuje nad ciklusom fotografij Koline. Tudi ni moje razstave brez ciklusa Portreti iz ptujskih ulic, ki je med ljudmi prav tako dobro sprejet. Za ustvarjalca je velik uspeh, da si ustvari sebi lastno govorico, prek katere ga ljudje prepoznajo. Meni je to uspelo. Tudi ko ljudje ne vedo, da sem jaz avtor, to prepoznajo iz sloga fotografije. Za fotografije si je treba vzeti čas in si ogledati vse nianse. Njihova edinstvenost je v tem, da v gledalcu budijo čustva in spomine. To je tudi glavni namen.

Pravijo, da umetniki nikoli ne nehajo ustvarjati, saj je to njihovo prvobitno poslanstvo. Kakšni fotografski izzivi so še pred vami?

Še naprej bom fotografiral v črno-belem kvadratnem formatu 6 × 6. S fotografiranjem dvorišč sem zaključil in se selim na stare stavbe. Ujeti želim njihovo minljivost. Stare stavbe imajo svoj šarm, dušo in zgodbo. To me privlači. □

»Motive sem vedno lovil doma, zato me imajo ljudje za fotografa domačega dvorišča.«

BILI SMO

Mladim predstavili poklice

MATEJA HERGULA KNEŽEVIČ

V soboto, 1. februarja, smo organizirali že deveti praktični prikaz poklicev. Gre za tradicionalni dogodek, na katerem želimo mladim približati tehnične poklice.

Namenjen je šolarjem zadnjih razredov in njihovim staršem, ki želijo поблиže spoznati različne poklice in delovne postopke v Talumu ter se celo sami preizkusiti v njih. Mladim želimo pokazati, katera delovna opravila so v praksi povezana s posameznim poklicem. Na ta način dobijo boljše predstavo o raznolikosti, znanjih in spretnostih, potrebnih za opravljanje dela na določenem delovnem mestu.

Letos se je predstavitev poklicev udeležilo približno 100 obiskovalcev, ki so lahko od blizu spoznali poklice oblikovalec kovin – orodjar, električar in mehatronik. Zaposleni s to izobrazbo oziroma poklicem so v Talumu zaposleni v različnih delovnih okoljih, zato so si obiskovalci poleg PE Servis in inženiring, kjer so bili ti poklici bolj natančno predstavljeni, ogledali še delovna mesta in postopke v PE Rondelice in PE Ulitki. Dogodki, kot je ta, so hkrati tudi dobra priložnost za krepitev vezi med podjetjem oziroma gospodarstvom in izobraževalnimi ustanovami. Na letošnjem praktičnem prikazu poklicev so se namreč obiskovalcem predstavile tudi Strojna šola Ptuj, Elektro in računalniška šola Ptuj ter Srednja šola Slovenska Bistrica. □

To dobro prakso si želimo ohraniti in jo nadgrajevati tudi v prihodnje, zato smo že v pričakovanju 10. Praktičnega prikaza poklicev.

Foto utrinke z dogodka smo objavili na naslovnici časopisa.

15. Obarjada izpolnila svoje dobrodelno poslanstvo

ALEKSANDRA JELUŠIČ, FOTO: STANKO KOZEL

Dan po valentinovem je na dvorišču minoritskega samostana znova zadišalo po slastni obari. Pod sloganom »Lepo je deliti« je potekala že 15. tradicionalna Obarjada in tudi na tej je kuhala Talumova ekipa.

Talumovo »alubaro« so letos pod budnim očesom našega kuharja Francija Raškarja kuhali Simona Frešer, Mateja Hergula Knežević, Gregor Jurko, Borut Kostanjevec in Franjo Skuber.

Organizator Obarjade, Humanitarno društvo Lions klub Ptuj, je z veseljem ugotavljal, da je na dogodku tudi letos prevladovalo veselo in pustno vzdušje. V pripravi obare je letos tekmovalo več kot 20 ekip. To je na trg privabilo veliko obiskovalcev, ki so poskušali dobrote in prispevali v humanitarne namene.

Hvala naši ekipi in vsem sodelavcem, ki ste obiskali našo stojnico in poskrbeli za dobro voljo. □

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

Dlan mi po tebi diši

ALEKSANDRA JELUŠIČ, FOTO: KAJA KRISTOVIČ

Povsod okoli nas so zgodbe, ki jih je mogoče arhivirati na različne načine. Nekateri jih popišejo, spet drugi jih ujamejo v fotografski objektiv. Med slednjimi je tudi Kaja Kristovič, dijakinja Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani, ki je že kot osnovnošolka osvojila naslov državne prvakinja v digitalni fotografiji.

Za fotografa je pomemben tudi milje, v katerega postavi svoj subjekt fotografiranja, zato si je Kaja zaželela svojo zgodbo postaviti na tranzitne železniške tire – prav takšne, kot jih imamo v Talumu. Tako je nastala ena izmed fotografskih zgodb, ki jo je mlada fotografinja skupaj z drugimi svojimi fotografijami 24. januarja razstavila v razstavišču Knjižnice Ivana Potrča Ptuj. Pravijo tudi, da ima vsak umetnik svojo muzo, Kajo je tokrat navdihnila poezija znanega slovenskega pesnika Ferija Lainščka. Umetnika sta na odprtju razstave dokazala, da se fotografija in poezija odlično povezujeta. □

POČITNIŠKE KAPACITETE Nerezine in Červar

Razpisani termini letovanja v
glavni sezoni 2020

- 15. junij – 22. junij
- 22. junij – 29. junij
- 29. junij – 6. julij
- 6. julij – 13. julij
- 13. julij – 20. julij
- 20. julij – 27. julij
- 27. julij – 3. avgust
- 3. avgust – 10. avgust
- 10. avgust – 17. avgust
- 17. avgust – 24. avgust
- 24. avgust – 31. avgust
- 31. avgust – 7. september

**Rok prijave: od 25. februarja
do 16. marca 2020**

Prijavnica za letovanje je
dosegljiva na intranetu,
v tajništvih in v Aluminij novicah.

TELESNA AKTIVNOST

Vsak dan sem telesno aktiven

Z redno zmerno telesno dejavnostjo skrbimo za zdravje svojega srca in ožilja. Z gibanjem »pokurimo« tudi odvečne stresne hormone, vrne-mo telo v ravnovesje in zbistriamo misli. Za začetek je dovolj že kratek sprehod, sčasoma pa lahko spreminjamo vrsto, intenzivnost in trajanje vadbe.

Lahko začnemo z majhnimi koraki – namesto dvigala uporabljamo stopnice, ker vsak korak šteje. Na možgane naj bi imelo 12.000 korakov na dan enak učinek kot tableta antidepresiva.

Ne pozabimo na dovolj tekočine čez ves dan. Najbolje je, če je to voda ali nesladkan čaj. Pomembno je, da pijemo vsako uro. Tudi če niste žejni, se potrudite narediti vsaj nekaj požirkov. Velikokrat se nam zdi, da nam nekaj manjka ali da smo lačni, v bistvu pa smo samo žejni. Vsesplošno pravilo je, da naj bi na dan popili od 2 do 3 litre vode.

Zjutraj, še pred zajtrkom, je vedno dobro popiti kozarec mlačne vode, da prebudite tudi prebavo. □

VODA

Pijem dovolj tekočine

ZDRAVOTALUM

 Aktivnosti za zdravje

LASTNA SKRIB + TALUM = ZDRAVJE

Več informacij
o aktualnih aktivnostih
v Kadrovski službi,
na intranetu, infotabliah
in oglasnih deskah.

- plavanje v Termah Ptuj
- fitnes
- rekreacija v telovadnici (Kidričevo)
- vodena vadba (BeeFit, Center Aerobike)
- anonimno telefonsko svetovanje (080 17 16)
in e-svetovanje (<http://portal.naprej.eu>)
- cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu in sezonski gripi
- program Nazaj na konja
- aktivnosti za otroke - Rišemo in pišemo
- Talumov dan za zdravje

Občni zbor aktiva krvodajalcev

Veliki ljudje se zavedajo, kako pomembna so majhna dejanja.

50 LET TALUMOVEGA
AKTIVA KRVODAJALCEV

MARJETKA LEDINEK, FOTO: STANKO KOZEL

Krvodajalska akcija

Krvodajalska akcija v februarju in marcu bo v četrtek, 27. februarja, in torek, 3. marca 2020, od 7. do 11. ure na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice oziroma vsak torek in četrtek v mesecu.

Občni zbor aktiva krvodajalcev

Člane aktiva krvodajalcev iz družb Talum in Silkem obveščamo, da bo občni zbor v četrtek, 12. marca, ob 15.30 v Bowling centru (Rogozniška 14, Ptuj). Prijave sprejemamo do 6. marca na telefonski številki 070 63 23 32 (ga. Marjetka Ledinek). Prijavnina znaša 5 evrov. Prisrčno vabljeni.

Januar je čas, ko že lahko ovrednotimo rezultate našega dela v preteklem letu. V letu 2019:

- se je naš aktiv povečal za **50 novih članov**, ki so darovali kri,
- je bilo vseh **registriranih krvodajalcev 382** (v letu 2018 jih je bilo 333); od tega je bilo **neaktivnih 124** in **aktivnih 258 krvodajalcev**. □

Na intranetni strani smo objavili izjavi naših sodelavk krvodajalk.

Klara Šmigoc

Teja Gajšek Tašner

Tabela 1: Struktura aktivnih krvodajalcev po številu odvzemov krvi

Leto	4 odvzemi	3 odvzemi	2 odvzema	1 odvzem	skupaj
2019	25	65	81	87	258
2018	22	67	74	77	240

Hvala vsem krvodajalkam in krvodajalcem za nesebično pomoč sočloveku. Hvala tudi vodstvu Taluma, Konferenci SKEI Talum, vodstvoma podjetij Silkem in Pralík ter vsem sodelavcem, ki nam pomagata in nas podpirata. Brez vas aktiv ne bi mogel izpolnjevati svojega poslanstva.

DAROVANJE
IMAJO V KRVI

Tabela 2: Število vseh odvzemov krvi po mesecih

Mesec	2019	2018
januar	45	38
februar	35	32
marec	57	49
april	47	73
maj	38	28
junij	30	34
julij	49	38
avgust	54	55
september	47	42
oktober	46	34
november	34	39
december	62	56
skupaj	544	518

GREGOR JURKO

Foto: arhiv

Župa

Tradicija je po definiciji prenos načina dela, prepričanja ali obnašanja na mlajše generacije. Tradicijo lahko prenašamo pisno ali ustno, z vzgojo ali igro, s tem pa prenašamo tudi vzorce obnašanja, ki za razliko od instinkta niso prirojeni.

Kot podjetje z več kot šestdesetletno tradicijo v pripravi lahke kovine prihodnosti in z nekajletno tradicijo v pripravi tovarniških juh in dobredelnih obar lahko potegnemo kar nekaj vzporednic med kuhanjem, tradicijo in prenašanjem volje do življenja in duše naše biti s starejše na mlajšo generacijo. S to razliko, da se danes bolj kot hale gradijo ideje, kako te hale zapolniti oziroma kako z izvirno mešanico znanih sestavin iz različnih virov sestaviti nekaj posebnega, pa naj gre za juho, leguro ali poslovni model.

Župa ni samo pogovorni izraz za juho, je tudi staroslovanska beseda za skupnost prebivalcev ene ali več vasi oziroma je bila nekdaj to večja organizacijska enota, ki je povezovala manjša društva ali manjše organizacije. Z juhami pa je povezanih tudi nekaj pregovorov in basni, juha se pogosta uporablja tudi za razlago poslovnih modelov, saj je skupek sestavin, če so v pravem razmerju, dosti boljši, kot če bi okušali vsak posamezen del posebej.

Res je tudi, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha. To so nam že večkrat pokazali vzponi in padci v preteklosti, ko je bila župa prevročna, pa smo še vedno tu, še vedno brcamo, še vedno kolesarimo, še vedno navijamo za Aluminij in še vedno jemo okusne juhe iz ličnih belih skodelic. Tudi medicina priznava terapevtsko vrednost juhe. Tako naj bi bila kurja juhica zdravilo za dušo, česnova je afrodiziak, prežganka zdravilo za mačka po napornem vikendu, za špinačno pa že iz risank vemo, da lahko po njej premikamo gore, v našem primeru tone aluminija. Skupaj zmoremo skoraj vse, z dobro juhico pa čisto vse, tudi kak čudež je možen. Če je naš odrešenik nahranil 5000 mož z nekaj ribami in kruha, lahko tudi mi nahranimo 1500 mož in žena, četudi samo s polovico lahke juhe prihodnosti.

Na tem mestu bi tole modrovanje počasi zaključili s poučno pripovedjo o žabi, ki jo damo v mrzlo vodo in to vodo počasi ogrevamo. Žaba se teh sprememb navadi in ne opazi trenutka, ko bi bilo nujno, da bi skočila ven, zato se skuha po lastni krivdi, ker ni reagirala, ko je bil še čas za to. Tale žabja ležernost pa je edina tradicija, za katero je dobro, da jo presekatete, če si želite sprememb. Amen. □

Zahvali

Ob izgubi našega dragega

Frančiška Kovačiča
iz Prepolj 60, upokojenca Taluma,

se vsem iskreno zahvaljujemo za izkazano pozornost, izrečene besede tolažbe, darovano cvetje in sveče. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vedno bo ostal v naših srcih.
Vsi njegovi

Ob boleči izgubi drage mame, babice in prababice

Stanislave Huzjan
iz Kidričevega, upokojenke Taluma,

se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma Kidričevo za darovano cvetje in odigrano žalostinko. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter izrekli besede sožalja.

Žalujejoči vsi njeni

											RDEČI PLANET	NAJ-MOČNEJŠA BARVA KART	MODRA MISEL: LATINSKI PREGOVOR	SAŠO AVSENIK	ZDRAVNIK, SPECIALIST ZA INFEKCIJSKE BOLEZNI	ANGLEŠKI ROCKER JAGGER	
										SLOVENSKI SLIKAR GASPARI							
										FRANCOSKA IGRALKA (ISABELLE)							
										MESTO V ŠVICI				FRAN CELESTIN			
										ZELO MAJHNA PTICA PEVKA, PALČEK, KRALJIČEK				ZVRST, SLOG V UMETNOSTI			
										BELO SORTNO VINO	IZDELAVA Z ULVANJEM	TIBETANSKO GOVEDO					KRAJ OB SOTLI PRI PODČETRKU
SESTAVIL: JANKO SEGULA	NE-POROČEN MOŠKI	SLOVENSKA ALPSKA SMUČARKA (1960)	ŠTEFKA DROLC	MESTO NA MADŽARSKEM	AMERIŠKA IGRALKA (PATRICIA)	KOS SKALE		KOLE-SARSKO DIRKALIŠČE KRATEK POŽIREK									
PUST, PUSTNO VESELJE IN PRIREDITVE								STRIC (LJUBK.)						SAMO, ZGOLJ			ZNAMENJE BOŽJASTI, AVRA
ITALI-JANSKI TENORIST BOCELLI								SLOVENSKI BANČNIK (ANDREJ) DNEVNI METULJ, DNEVNIK					OTOK PRI PAGU NA HRVAŠKEM				
NACE JUNKAR			DIONIZOV DVORJAN, DAMOKLES										VLAŽEN SREDO-ZEMSKI VETER				
AMERIŠKI IGRALEC HUNTER				BOGASTVO GOZDOV				SEČEVOD									PRE-VOZNIKA S ČOLNOM
	JAPONSKA OSLIKA BUDIZMA			DIVIJI MERJASEC (STAR.)		MAKEDONSKI PRO-SVETITELJ			PRA-KANTON V ŠVICI								TELIČKA, KRAVICA
	ODZVEN (STAR.)					SILVA ČUŠIN				KRAJ V ITALIJI, V POKRAJINI TRENTO	LUKNJAČI						
AMERIŠKI IGRALEC (WARREN)								KANADSKI PREMIER (JUSTIN) JUŽNI SADEŽ									OROSLAV ČAF
																	KONEG ZAPISA V RAČUNALNIŠTVU
PRE-BIVALCI DVORA											ŠTAN-CARSKI POLIZDELEK						
DOMAČA OBLIKA MOŠKEGA IMENA ŽAN, JANŽ						NIKELJ			KRATEK MOČEN GLAS SLOVENSKI PLANINEC (FRANC)					NAELEK-TREN DELEC			VRSTA CILINDRA, SKLOPNI KLOBUK
						KONJIČEK, HOBBY								ZIVEC (ZASTAR.)			
VIKTOR DIMIC			POSODA ZA PRIPRAVO NAPITKOV										VETRNI JOPIČ S KAPUČO				
			TURŠKI FEVDALNI OBLASTNIK										PRETRES, SUNEK, UDAREC				
SLO-VENSKA PISA-TELJIKA PEROCI				JAZ, TI, ?				GOTOVINA (ŽARG.)									RAJKO LOTRIČ
				UROŠ ZORMAN				NIKOLA TESLA									NIKA JUVAN
UŽITNA GOSBA Z NAGUBANIM ROBOM KLOBUKA																	
NEPRAVI, LAŽNI EKSPERT																	

SLOVARČEK: DAMOKLEJ - Dionizov dvorjan, Damokles, DRO - kraj v Italiji, v pokrajini Trento, ERD - mesto na Madžarskem, KERNER - belo sortno vino, RUE - mesto v Švici, SHAKER - posoda za pripravo napitkov (koktejl), TRUDEAU - kanadski premier (Justin), URETER - sečevod.

skei

T A L U M

Izlet ob **dnevu žena**

v kraljestvo stekla,
vina in čokolade
za vse naše sodelavke

Petek, 6. marec 2020

Odhod ob 12. uri izpred Taluma

Prijava do torka, 3. marca 2020,
pri ge. Ireni Novak (T: 222).

Program:

- ogled Steklarne Hrastnik
- pokušina vina in čokolade na domačiji Kunej
- večerja in vrnitev domov

